

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Liberalcev načrti.

Kar se tiče vojske, leto 1866 za naše cesarstvo ni bilo srečno. Na dveh straneh se nam je bilo postaviti zoper sovražnike: na jugu zoper Italijane, na severu pa zoper Pruse ali že smemo reči, zoper Nemce. V Italiji smo v vseh bitkah zmagali, na suhem in na morji, ali na severu se nam je godilo hudó, povsod so nas nemški vojaki natepli. Kaj je bilo te nesreče krivo? Na to vprašanje se odgovarja različno, ali odgovor ni tako lehek, kakor si človek domišljuje.

Nam tudi ni dnes na tem, da podamo našim bralcem tisti odgovor, ki je najbližje resnici, sicer pa bi ga potem tudi ne brali naši bralci, ampak ostal bi naš list pri c. kr. gosposki. Tega pa ne maramo, za-njo bilo bi preveč denarja, kar nas vsako število stane, če že tudi ne gledamo pri tem na trud od naše strani in to v tacem slučaju — brez uspeha. Mi čemo našim bralcem poklicati samo tisti načrt v spomin, ki ga je neki imel vrhovni vodja c. kr. vojske na severu, „tajni načrt“ fzm. Benedeka. „Ljudstvo“ (Bog zna, katero) je neki tega moža tirjalo za vodjo in kakor nihče ne ve, kdo da je to „ljudstvo“ bilo, tako tudi nihče ne more reči, če je ta vodja po želji ljudstva sploh imel kak načrt za vojsko, toda pravi se, da je imel „tajni načrt“, po katerem bi neki bil vse nemške vojake ujel, kakor kake ptice v mrežo.

Tega sicer ni storil, toda nemški vojaki so naše natepli, da se še celo pri Dunaji niso upali postaviti potem več na noge zoper nje. S tem „tajnim načrtom“ tedaj za naše cesarstvo ni vzevetela sreča, vendar pa nam zato ne manjka enacih „tajnih načrtov“ in žal, da se le-ti večkrat posrečijo liberalcem in ti so pri nas vselej na vrhu, naj že imajo vladó v svojih rokah ali ne. Kar se pri nas, v našem cesarstvu izgodi, to se izgodi ali že po njih želji ali vsaj ne zoper nje, ne zoper njih voljo.

Svet se temu čudi, mi pa se ne čudimo,

kajti mreža, katero so liberalci vrgli čez naše cesarstvo, ta je močna, da-si ni nova. Tista je, ki se pleče v pekló in to že iz početka človeštva. Enim se prepusti ženstvo, in to sedaj nosi ime, da je „prosta ženitev“. Vsak in vsaka se lahko ženi, če tudi le „pod marelo“. Le-ta prosta ženitev vjame še vedno veliko ljudi za liberalce. Drugim se vrže druga zanjka na glavo — čast. Odkod toliko zastopov? Občinski, šolski, okrajni, deželni, državni zastopi — ti só zanjke, nastavljene od liberalcev in marsikateri se vjame va-njo ter postane zvest sluga liberalcev. Tretjim pa se ponudi denar, zaslужek na lahkem, toda le tačas, dokler je v službi liberalcev. To so vam glavne zanjke v mreži liberalcev, pa se ve, da ne vse.

V novem času prvi dve zanjki liberalcev niso več do volje trdne. Prosta ženitev kaže namreč že prav hude nasledke: poštenih poslov primanjkuje, beraških zakoncev in njih otrok pa postaja občinam že toliko, da ne zmorejo več stroškov za-nje, kaj pa bode še le, kedar setev prostih ženitev izzori? Tudi časti v raznih zastopih in odborih so postali ljudje siti. Vedne volitve, vedne seje jemljejo veliko časa, nalagajo veliko truda, napravljajo zdražbe, iz kratka marsikateri predstojnik, načelnik itd. se vam že rad zahvali za to svojo častno službo.

Liberalci pa so pretkani ter so na to že iz kraja mislili, zato so tam, kjer jim je to sodilo, napravili iz častne službe mastno službo. To je namreč sedaj že skorej po vseh mestih v navadi, da dobi župan plačo in čem bolj je mesto liberalno, tem prej je imelo svoj občinski „statut“ in z njim plačanega župana. Se ve, da jim sedaj ne manjka nikoli kandidátov za na županji stol. Vsak volilec misli, da še pride kedaj na-nj, če se lepo nosi t. j. če voli vselej liberalce. Ni nam treba reči, da imajo tak „statut“ naša mesta Maribor, Celje in — Ptuj, torej plačane župane. Človek pa se le čudi, zakaj da si ga Slov. Bistrica pa Slov. Gradec ne prosite, obé mesti ste pridni v libe-

ralizmu in nemškutariji ter torej vredni takega „štatura“.

Dunaju pa gre v tem prvo mesto, kajti sedanji župan dobi 20.000 gld. plače, ima prosto stanovanje v mestni hiši vredno 6000 gld. in vrhu tega še dobi vsako leto 4000 gold., „za strežaje“ pa dve kočiji. Njemu na strani stoji 30 mestnih svetovalcev, plačanih po 3000 na leto. Sedaj pa še naj reče kdo, da liberalci ne skrbijo za-se, za svoje! Ne čudimo se po takem, da toliko ljudi caplja v mreži liberalcev. Kar se dela v glavnem mestu po velikem, tako se godi v manjših občinah po manjšem.

Slov. in nemški Štajarci.

(Govoril dr. J. Serbec.)

Na shodu v Gradcu je govoril tudi g. dr. Jože Serbec, dež. poslanec in odvetnik v Celju. Njegove besede so bile jako zanimive in poučljive, posebno še za nemške poslušalce. Ne zastonj. One ne bodo ostale brez uspeha, kajti lepo je g. doktor razložil, kaj da slov. ljudstvo hoče in kako se mu godi. Bile pa so njegove besede po „Slovenca“ te-le:

Velecenjeni zbor! Pred vsem izreči mi je pripravljalnemu in slavnostnemu odboru družega štajarskega katoliškega shoda najsrčnejšo zahvalo, da smo se sešli na zbor zastopniki raznih avstrijskih narodov, da se posvetujemo o skupnih namenih, smotrih in skupnem delovanju. Vodnikom tega podjetja gre vsekako največja čast, da so sprožili misel za tak shod in to misel tudi uresničili.

Da, mi Slovani spadamo semkaj; kolikor jaz vem, na vsem Spodnjem Štajarskem ni niti jednega Slovana, ki bi ne bil katolik. Zelo smo se vzradovali povabila, in Vi vidite, da se sedanjega zborovanja udeležujejo Slovenci kmetskega stanú, posvetnega razumništva, posebno pa zastopniki naše častite duhovščine z milostljivim knezoškofom na čelu.

Slovani smo večkrat imeli priliko se prepričati, da nemški konservativci, če tudi so nam že večkrat pokazali odkritosrčno prijateljstvo, nas vendar še dosti ne poznajo. To tudi ni lahko mogoče, kajti liberalni listi so nas in našo duhovščino vedno obrekovali in grdili — naših slovenskih listov pa Nemci ne razumejo, našega nemško-konservativnega lista „Südsteirische Post“ pa seveda ne beró, ker imajo dovolj skrbi z vzdrževanjem in plačevanjem svojih vrlih krščanskih listov.

Bodi mi dovoljeno, da se v kratkem ozrem nazaj v našo zgodovino. Bili smo podjarmljen narod in plemenitnikom podložni, pa vendar nam ni toliko škodovala tlaka in desetina za graščaka, nego — meščanstvo, vzlasti obrtno zadruharstvo, ki je naš narod izključilo iz obrtnijstva in mu tako zaprlo pot do blagostanja.

Naš narod si ni mogel z obrtnijstvom služiti kruha, ko je rokodelstvo najbolj cvetelo, prepo vedalo se mu je prodajati živino in druge izdelke kje drugje, nego na kakem določenem kraju ali določenem mestu, z jedno besedo, našemu narodu ni bilo mogoče vzpeti se do blagostanja.

Naravnót čuditi se moramo, da se je pri takih razmerah slovenski narod vendar ohranil in da je še dandanes splošno pravno nepopačen in pristno krščansk. Jediná častita duhovščina je naš narod rešila gospodarskega in pravstvenega propada; to zaslugo jej moramo priznati. Naša duhovščina je v vseh britkih časih v našem narodu ohranila krščansko vero, in krščansko morálo in silo z neumrljivim poučevanjem v naši materinščini, ter narod rešila gmotnega in duševnega propada.

Prišlo je 1848. leto; v začetku sedmega desetletja se je jelo vzbujati narodno čuvstvo, pa začela se je tudi doba liberalnega sleparstva. Kako je delala liberalna stranka? Napadala je krščansko vero, zaničevala in blatila je duhovščino, vsakega vernega katoličana razkričevala je za mračnjaka in nazadnjaka. Priporočala je pri tem brezversko šolo in poveljevala napredka. Škoda, da tem ljudem niso že takrat gledali na prste in niso takoj pozvedovali, kdo so oni, ki podkopujejo krščansko vero in se potegujejo za brezversko šolo. Ko bi bili tedaj pogledali za kulise, pa bi bili videli, da je pred vsem židovski upliv vodil liberalne liste, to je židje in krščanski odpadniki.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Slive in skrb za-nje.

Vselej je bilo dobrih gospodarjev, ki so vedeli ceniti sadno drevje ter so pa zato tudi lepo z njim ravnali. Ali svoje dni ni jih bilo veliko pa tudi sadja niso spečavali tako lahko, kakor v naših časih. Zato pa je naravno, da se briga sedaj človek raji za sadno drevje, ker ga ne sadi več tako bolj za-se, ampak ima dobička od njega tudi v denarjih. Vsled tega pa vidimo sedaj, da se sadi veliko drevja pa tudi lepše se ravna z njim, kakor v prejšnjih časih. Sedaj ne prepušča se več samo naravi, da ona zasaja in striže drevje, ampak človek obrača sam več dela, več truda pa tudi denarja za-nj.

To je vse hvale vredno, vendar pa se ne godi to povsod, pa tudi nasproti vsemu sadnemu drevju ne enako. Nekatero drevje se prepušča še tudi v naših dnevih bolj naravi, kakor pa naši skrbi. Za vzgled nam služi lahko sliva. O njej izpregovorimo torej v naslednjem nekaj besedi.

Znano je, da naš kmet rad svoje stanovanje s takozvanim sadovnjakom obdaja. A kako zanemarjen je tak sadovnjak mnogokrat! Da, zgodi se ti lahko, da če prideš po naključji va-nj, niti ne spoznaš takoj, kako drevje imaš pred seboj. Še le, ko zagledaš krivo, suho in z mahom obraseno deblo in trohle veje, domišliš se, da bi moglo biti ono drevje slivje. V srce te more zaboleti, če ogleduješ to tolikanj zanemarjeno drevje, ki bi imelo sicer s svojim sadjem človeka razveseljovati in mu njegov trud povračati. Tako pa kmetovalec nima od vsega svojega mnogobrojnega sadovnjaka skorej nobenega haska.

Med vsem sadnim drevjem je pri nas na kmetih primeroma največ slivovega. Od kod neki to? Obče znano je, in ako ne veš, lahko se prepričaš, kako rade slivove koščice kalijo in da tudi korenine starejših dreves mladike poganjajo, ki s časom v samostalna drevesa vzrastejo. Pa kaj, da jih pusté rasti, kamor jih je ravno slučaj zanesel, ne da bi se dalje za nje brigali. In vendar je čisto nemogoče, da bi na ta način vzrastlo lepo plodunosno drevo; zakaj, kakor človek, zahteva tudi drevo predvsem pa slivovo drevo, skrbne odgoje. Če ga ne bodeš na pravo mesto posadil, mu kol pristavil in trnje porezal, bode ti zdijvalo in bo sorodni trnulici tudi po sadu podobna. Velika napaka je tudi to, da se na tla, kjer stoji slivje, vse premalo skrbi obrača. Da bi se zemlja vsaj v časi gnojila, o tem mnogokrat niti govora ni, marveč misli se, da bo gnojšnica, ki se morebiti kraj sadovnjaka steka, vse storila. Tako torej raste in životari to ubogo drevo, zapuščeno in pozabljeno od človeka, razven tedaj, kadar bi mu imelo sadje dajati. Tedaj pa kmet tarnja in toži, da se je drevje čisto pokvarilo ter da samo „fige“ (to so oni izrastki mesto sadja) rodi.

A ni še dosti, da se sadniki iz koščic izgobjijo in potem v dobro, plodno zemljo presajajo, temveč morajo se tudi požlahniti. A to se zdi večini kmetovalcev nepotrebno. Mislijo namreč, da že storijo dosti, če le mlada drevesca presadijo. Seveda je nekaj s tem doseženega, zakaj prvič se tedaj vendar boljša drevesca za sadnike jemljejo in drugič se tudi prostor za drevo vsaj nekoliko izbere. Iz pred-sodkov torej se je pri nas cepljenje do zdaj opuščalo. Vendar moramo tudi priznati, da je imenovano delo pri slivi dokaj nehvaležno in samosvoje; zakaj znano je, da se slivova cepilka ne prime rada in da nekateri načini cepljenja pri slivi celo ne dajo uporabiti.

Pri zbiranju cepilk se mora tudi na krajevnost ozir jemati. Zakaj drugače se more zgoditi, da cepljeno drevce ne prospeva, dasiravno je drevo, od katerega se je vzela cepilka, na svojem mestu izvrstno rodilo. Toda večemu

kmetu to izbiranje menda ne bo preveč pregla-vice delalo. Dobro bi bilo, ko bi se najprej drevo spoznalo, katero v dotičnem kraju posebno dobro rodi, in od tega drevesa naj bi se potem cepilke jemale. Sploh bi pa bilo želeti, da bi se pri nas tudi slivova drevesa marljiveje cepila in gojila, zakaj:

Jabelke, hruške in druge cepé
Cepi v mladosti za stare zobé!

Sejmovi. Dne 13. julija v Ločah, na Plani, v Rogatei in v Šoštanji. Dne 15. julija v Zdolah. Dne 16. julija v Dobji in na Bregu v Ptuji. Dne 17. julija na Muti in pri sv. Filipu pri Kozjem.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Oklic.) Volilcem za okrajni zastop Ptujski na znanje! Veliki posestniki volijo dne 16. t. m, občine dne 23. t. m. Volitev se vrši v slovenski šoli za gradom. Obojekrati zbirajo se volilci v „Narodnem domu“ in sicer eno uro pred volitvijo, da se dogovorijo potrebno zavoljo volilne komisije. Vsi volilci naj pridejo točno ob določeni uri; potrebno je, da so vsi pričujoči že pri volitvi volilne komisije. Izkaznice naj nobeden doma ne pusti, brez te ne more voliti. Kdor prepozno pride, ne more voliti, tega glas je zgubljen! Na mlačne in nezanesljive volilce je treba posebno paziti; zavedni volilci naj vzamejo take volilce že doma v svojo sredino! Imena kandidatov dobi vsak volilec domu: vsak naj za nje glasuje, da bode volitev enoglasna! Izdajice in odpadnike, kateri ne bodo s kmeti volili, ampak proti njim glasovali, bodemo si zapomnili ter njih imena naznanili, da njih svet spozna. Volilcem obeh skupin priporočamo točnost, odločnost in slogo!

Odbor kat. društva „Pozor“ v Ptuji.

Iz Vitanja. (Bralno društvo.) Da bi se širila s pomočjo poštenih, krščanskih knjig oliko med priprostim našim ljudstvom in da bi se utrdila narodna zavest, osnovalo se je dne 28. junija t. l. „Bralno društvo“. Zbralo se je lepo število najveljavnejših slovenskih posestnikov, da bi vresničili to že dolgo gojeno misel. G. župnik so raztolmačili navzočim prav na kratko namen tega društva, ter konečno pozvali vse navzoče, da pristopijo k temu velevažnemu društvu, kar so tudi vsi storili. Na to se je volil odbor in sicer načelnikom gosp. Josip Žičkar, župnik, njega namestnikom gosp. Ivan Vrčnik, odbornikom pa gg.: Matija Krančan, p. d. Hrastnik, posestnik v Vitanjskem trgu, Vincenc Petré, posestnik v Skomerji, Ant. Jelenko, p. d. Kremenjak, posestnik in župan v Doliču, Fran Jankovič, posestnik in klubčarski mojster v Vitanjskem trgu, Jakob Grile

kamnoseški mojster v Vitanjskej vasi in Ant. Poklič, farni orgljavaec v Vitanji, sami vrli in narodno misleči možje, ki so nam porok, da bode društvo, dokler ostane tako vodstvo, častno doseglo svoj smoter. Vi Slovenci v našej župniji, pa stopite v obilnem številu v društvo, pridno obiskujte njega prostore, ter učite se iz lepih, slovenskih knjig, kako lep, milodoneč je naš materni jezik. Nikdar se ga ne smemo sramovati, ampak ponosni bodimo, da se smemo imenovati: Slovenci.

Z Dobrne. (Kresi. Ploha.) V predvečer praznika sv. Cirila in Metodija je po občini, kolikor smo iz obližja hiše-zdravilnice mogli videti, gorelo 21 kresov. Da so pri nekaterih tudi streljali, ni treba praviti. V nedeljo zvečer pa so ob „večnej luči“ začeli se topiči glasiti na visokem Gruševcu pri gradu Dobrnica imenovanem ter znovič pod milo nebo izvabljeni prebivalce, naj bi občudovali veličasten steber lučic na temenu omenjenega hriba se žarečih. — Popoldne 5. julija okoli poldveh so od Savinjske doline priplavali nevarni oblaki, izsipavajoči pogubonosno točo, katera je, kakor čujemo, v okolici Lokovo povzročila zdadno škodo; po sosednjih krajih v našej občini so ledene kroglice padale bolj drobne med gostim dežjem.

Iz Ljubljane. (Posebna vlaka na Višarje.) Kakor smo vže poročali, priredi tudi letos ljubljanski potovalni odbor posebna vlaka na jako priljubljeno svetišče, svete Višarje. Ob teh prilikah obiščejo lahko udeleženci vračajoči se od sv. Višarij svetišče Marije Pomagaj na Brezjah, kjer se vidi zadnjikrat kapelica v sedanjem stanu, pozneje bode prezidana. V soboto dné 18. julija odpeljal se bode pa posebni vlak s Štajarskega in Dolenjskega, in sicer iz postaj Ormoža (Friedau), Ptuja, Pragarskega, Celja, Brežic, Krškega, Zidammosta in z vseh vmes ležečih postaj. Cena vožnji je tako nizka, da omogoči vsakomur udeležbo. Naj omenimo cene le nekaterih glavnih postaj, ki je veljavna za tje in nazaj. Iz Ormoža tretji fl. 6.—, drugi fl. 9:60, Celja tretji fl. 3:80, drugi 6:30, Brežic tretji fl. 4:20, drugi fl. 7.—, Zidammosta tretji fl. 3:10, drugi fl. 5:30, iz Litiše tretji fl. 2:40, drugi fl. 2:20. Listki in vsporedi dobijo se pri sl. župnijskih, občinskih in poštnih uradih, neposredno pa pri potovalnem odborn v Ljubljani, Marijin trg šte. 1, v Mariboru pri g. M. Berdajsu, trgovcu in za silo tudi pri vlaku. Udeležencem vlaka z Štajarskega in Dolenjskega, ki hočejo ob tej priliki obiskati Trst, dovoljena je do polovice znižana vožnja cena, in sicer do Ljubljane v Trst in nazaj III. razr. fl. 3:55, II, razr. fl. 5:35. Listki so 14 dni z dvakratnim izstopom veljavni. Svetišče Sv. Višarji bilo je lansko leto od nad 40.000 pobožnikov obiskovano, toraj je tudi letos mnoge nadeje.

Iz Čadrama. (Razne novosti) so se v tem letu že v našej župniji prigodile. Prvo je to, da si je dal knez Hugo Windischgrätz v Postovcu, v gozdu pod Oplotnico, zverinjak narediti in je 100 oralov zemlje zagradil, ter bo redil tam jelene, košute, srne in divje svinje in tudi fazane za poskušnjo in sebi v kratek čas. Za našega kmeta bo ta zverinjak le toliko v dobiček, da bo pri nadeljevanji cest kaj zaslužil in mu zaprta divjina ne bo po polji škode delala. Druga posebnost bila je slovesno obhajana tridnevica 19., 20. in 21. rožnika v čast sv. Alojzu, ko smo vsaki den imeli zjutraj o 1/2 6. pridigo in peto sv. mešo in zadnji den je 170 šolarjev šlo v slovesni procesiji iz šole v cerkev, da so tam slovesno zopet ponovili krstno obljubo in so prejeli potem med sv. mešo sv. obhajilo. Tretja prigodba je, da nam je šolski svet, oziroma šolski nadzornik g. A. Walland zavoljo špičk šolo zaprl in je po ukazu g. okr. zdravnika dr. Kepe okr. šolski svet ta sklep potrdil in čeravno dozdej nikdo za to boleznijo ni umrl in so prvi oboleli otroci že skoraj vsi zdravi, vendar celih 6 tednov šole ne bode in bo morala tudi navadna skušnja po vč. dekanu izostati. Med tem časom se bo pa naša šola preuredila in se učilnica za 4. razred pripravila, za katero so se šolske gosposke že več let pričale, ker pri nas je nad 350 otrok, ki so dolžni šolo obiskovati. Zadnjo prigodbo nam je pa praznik slov. ap. sv. Cirila in Metoda prinesel ki nam bo v žalostnem spominu ostala in ta je, da nam je toča, ki je neki hudo poklestila Vitanje, Frankolovo, Stranice, Zreče, sv. Kunigundo na Poh. po celej župniji vse tako pobila, kakor že 40 let tega nihče ne pomni in do zdaj so se nevarni oblaki navadno čez nas srečno potegnili, 5. t. m. so nas pa brez smiljenja zadeli in so še Kebelej nekoliko zadeli s polovico Tinjske gore. Najhujše je zadeta Čadramska ves sama in Zlogovca in Zlogonagora, tako da v mnogih vinogradih ni ne enega grozda videti. Škoda je silno velika in bo s tem tudi naše društvo za pozidanje nove farne cerkve veliko trpelo. Bog nam pomagaj!

Iz Ptujске okolice. (Naši mestjani), Nemci in nemškutarji brigajo se kaj živo za volitve v okrajni zastop. Tisti, ki navadno kmeta ne pogledajo, če njim nema denarja dati, ki ga pri vsaki priliki psujejo in zasmehujejo, ga zdaj pred volitvami božajo in se mu na vse pretege prilizujejo. Sladki so ti gospodje in žepe imajo polne lepih obljub, da je joj! Pa po volitvah vselej vse pozabijo! Več se njih vsiljuje Haložanom za volilne može! Zakaj pa gospodje v mestn ne ostanejo? Saj potrebuje mesto 19 kandidatov! Ali ni prostora za vse Pepeje in Francelne? Zakaj pa mesto ne voli nobenega kmeta v mestni zastop ali v okrajni zastop? Mestjani svarijo kmete pred doktorji

in duhovniki. Zakaj pa njih sami volijo? Zadnjokrat so volili tri doktorje v okrajni zastop; več njih niso mogli zbobnati; duhovnika pa itak nima nobenega, ker njih ne marajo, kar se je zadnjič pokazalo, ko še premilostivega škofa niso sprejeli! Gospodje Ptujčani, pustite nas pri miru, saj se poznamo! Vi Ptujčani za mesto, mi drugi za okraj! Žuganje in prilizovanje pri nas ne izda nič več.

Volilec.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Razprave o državnem proračunu so v državnem zboru že srečno prišle do računov ministerstva za državne finance. Največ se je govorilo v razpravi o računu ministerstva za uk in bogočastje. Izmed naših slovenskih poslancev so dobili besedo prof. Šuklje, korar Klun in prof. Robič in radi priznamo, da so vsi dobro povdarjali potrebe slov. ljudstva gledé na šole naše. Upamo, da njih besede ne ostanejo brez uspeha. — Da je mestni zastop v Gradci ves v rokah nemških liberalcev, to je znano, ali da so tudi südmarkarji, to so pokazali zadnje nedeljo, ker so mestno hišo okinčali na čast društvu „Südmark“, ki je tisti dan imelo ondi svoje zborovanje. To pa pač ne prinese časti mestnemu zastopu, ali mar Gradec ni glavno mesto celega Štajarja, torej tudi slov. dela belo-zelene vojvodine? — Zborovanje podružnice sv. Cirila in Metoda v Črni na Koroškem je bilo zadnje nedeljo prav mnogoštevilno, iz Maribora so bili slov. pevci jim veselje zdatno povzdignili. — Mestni urad v Celovci mora vzprejemati tudi slov. pisma; tako je odločila najvišja sodnija na Dunaji. Za liberalno gospodo v Celovci je to nevolja, tem več pa je častno za slov. rodoljube na Koroškem, da ne pustijo kratiti pravice slovenskemu ljudstvu. — Kranjski deželni predsednik, baron Winkler, je bil te dni na Dunaji, najbrž mu je hodilo za to, kdo da postane deželni glavar. — Župan mesta Ljubljane, g. Peter Grasselli, je dobil najvišje potrjenje. — Na Primorji imajo dve učiteljši, v Gorici pa v Kopru. Uči se na njih večidel v nemškem jeziku. To ni po volji Slovincem pa tudi Lahom ne; zadnji bi zato radi dobili v Trstu novo učiteljši, se ve, da laško. Vlada ne misli jim ga privoliti, ali kdo ve, če se ne bode nazadnje vendar-le vdala laški trimi? — V Trstu je samo v enem tednu šest ljudi znorelo in pravi se, da je tega velika vročina največ kriva. — Iz Zagreba jo je popihal nek Rudolf Sterle, sluga banke „Slavije“ ter je tamošnjo podružnico oškodoval za nekaj stotakov. — V Kalocsi je umrl kardinal Haynald, imel je do novega časa veliko veljave v ogerskih deželah in je sedaj veliko žalovanja po njem. — Govori se,

da se v ogerskem ministerstvu ne morejo sporazumeti, kaj se naj stori nasproti tistim poslancem, ki govorijo v državnem zboru v Budapesti samo za to, da se zavleče nova postava o političnih gospoškah; doslej je bilo že nad 100 govorov v splošnji razpravi in Bog zna, koliko še jih le kje bode v podrobni razpravi! Pri tacih razmerah je res težko za ministra, če mu hodi za to, da se kaka postava sklene.

Vunanje države. V katoliških listih razglauše se neka pesem, katero so sv. oče Leon XIII. zložili na čast sv. Alojziju v času, ko so se učili pri oo. jezuitih v Viterbu. — Italijansko kraljestvo ima zlati denar, to se pravi računi se po zlatem denarji. To se sliši sicer lepo, toda Italija je dobila s tem 320 milijonov goldinarjev več dolga, nima pa skoraj nič — zatega denarja. To nas uči, naj mi, v naši Avstriji, ne hrepenimo po zlatem denarji; judje in njih zagovorniki bi radi, da se vpelje tak denar. Ni dvoma, da bi to bilo za jude dobro, slabo pa za nas druge. — Na Francoskem imajo letos slabo žetev, treba jim bode gledati na to, da dobijo iz drugih dežel žita. Tudi naša Avstrija jim ga lahko pošlje neki do 15 milj. hektolitrov. — V Paris pride to poletje ruska carica in carevič. To se razlaga tako, da ste ruska in francoska vlada že v skrivni zvezi, ali nam se dozdeva, da jima še s to zvezo ni resnica. — Katoliški škofje na Irskem so izrekli na novo, da ne pripoznajo Parnella več za vodjo irskega ljudstva. — Na Nemškem ne smejo judje biti odbrani za porotne sodbe, ker se jim je dokazalo, da se dajo podkupiti. — Na Bavarskem je vlada prepovedala očitne plese. plese v oštarijah, skozi celo poletje in sicer zato, ker se povsod toži, da „so slabi časi“. Prav je tako! — Na Ruskem dobijo po nekaterih krajih slabo letino, ker so imeli spomladi mraz, sedaj pa prav po gostem tudi točo, vsled tega je postalo žito že dražje. Tako se piše v raznih listih, toda nam prihaja misel, da je najbrž to izmišljeno od ljudi, ki imajo veliko žita pa bi ga radi drago prodali, predno je žetev končana. — Srbski kralj pojde na Rusko, k carju in hoče ga car slovesno vsprejeti. Tudi na Dunaj pride kralj Aleksander, kedar se vrne s Petrograda, to pa sredi meseca avgusta. — V Turčiji se je že prikazala kuga, k sreči pa še le v njenih deželah v Aziji. — Kolera se širi v Afriki, posebno v Abesiniji, v Masavi in v Alepu. — V Ameriki je vse drugače, kakor pri nas v stari Evropi. Pri nas obešajo hudodelnike ali zapró v dolge ječe, tam pa so jih jeli z elektriko moriti. Tako so v torek dne 7. julija v Novem Yorku 4 morilce usmrtili. Kaj enacega so bili že enkrat poskusili, toda tistokrat se jim ni bilo poneslo, ker so nesrečneža dolgo mučili, dalje, kakor bi ga bili, ko bi ga obesili.

Tokrat pa so dobro zadeli. Tedaj tudi v tej žalostni stvari napredovanje.

Za poduk in kratek čas.

O steklenej gori in zakletem gradu.

(Pripovedka, zapis. Matilda Kurnik.)

(Dalje.)

Tudi ta se vrne brez uspeha domu.

Konečno prosi najmlajši — Ivan za dovoljenje, da poišče živo vodo. On pravi, morda se meni posreči dobiti zaželeno zdravilo. Oče mu po veliki prošnji dovoli, a seboj mu ni dal zalega konja, ne vina in ne okusnih jedil; nego nekaj malo denarja in hleb ovsenjaka. Pri odhodu se mu brata rogata: Ha, ha! ti neumnež trapasti, boš kaj opravil, ker niti midva nisva nič izpeljala, ko sva vendar pametneja, kakor ti, pritlikovec. Ivan ne sluša razžaljivih besed svojih dveh bratov.

Veseli hiti Ivan po prašni cesti naprej, ter vsakega berača po mogočnosti obdaruje, sam si pa pritrjuje jedi in pijače. Konečno se zablišči steklena gora pred njim, in on proti nji pohiti z veseljem; ali na to mu kmalu otemni sicer ponosno čelo misel: kakó splezati tu gori na to visočino! Ta misel mu vznemirja srce.

Zopet sreča berača, ki ga nagovori: kam namerava? Ivan beraču lepo razloži namen prihoda in ga obdari. Ta berač je bil angelj. Berač: „Bodi brez vse skrbi, ker si tako priden mladenič in imaš blago, usmiljeno srce, hočem ti na vsak način pomagati; a brez moje pomoči, in da bi kazal neusmiljeno srce, bi ne prišel gori do zaželenega cilja niti do sodnjega dne; ne rešil bi zale kraljičine in ne dobil žive vode za tvojega slepega očeta. Na, tukaj ti dajem že pripravljene tri poluletne leskovic, s katerimi treba trikrat kraljičino udariti in gotovo, preden bodeš na svojem domu, prebudi se iz zakletstva. Dobil ti bodem dalje orjaškega orla, ki te ponese gori na to visočino; samo priskrbeti mu morava dovolje hrane in vode. Potem sfrčita na goro in orač te počaka, da te ponese nazaj na to mesto, kjer si sedaj. Ivan se s solznimi očmi zahvali za dobroto, ki se mu je baš sedaj storila, kakor da bi se bilo v sanjah zgodilo.

Berač vzame piščalko iz žepa in zapiska, a glej, tam sem od daleka zagleda Ivan velikanskega ptiča, ki postaja vedno večji, čem bližje prihaja. Tukaj je. Berača vpraša, kaj želi tako nenavadno od njega. Berač mu ukaže da naj ponese brez odloga tega mladeniča na stekleno goro, ker želi rešiti zaklete ubožce notri v gorskem gradu in da prinese iz sinovske ljubezni živo vodo očetu, da si pridobi zopet ljubi vid.

Ivan se vsede na orla in ta vzleti in drvi

z Ivanom, kakor lukamatija. Na vrhunci sta. Orel se poda k počitku, a Ivan hajdi v zakleti grad in stopi v prvo sobo, ki je bila pisarna. Tukaj najde pisarje pri mizi sedeti, v rokah peresa držeč; nekateri so pa, kakor bi pisali; bili so zakleti. Malo se je zbal tega prizora in hitel je v hlev; tamkaj najde hlapce, kakor bi konje snažili in ostalo živino, imajoč v jaslih predloženo seno. Bila je zakleta. Sedaj se ohrabri in gre zopet v grad ter najde v jednej sobi že omenjeno kraljičino. Sedela je pri mizi — zakleta zala deklica, belo rudečega lica, okroglega obraza in kostanjevih las; ti so se razpleteni vili po tilniku in ramah. Zraven na mizi je ležala lepa zavratnica, razdeljena na dve polovici; eno vzame on sedaj s seboj za poročstvo. Sedaj napiše drobno pismo in pristavi svoj nadpis ter ga skrije v kot; udari z leskovicami kraljičino trikrat z nado, da jo reši.

Pri vsem tem bi skoraj pozabil na živo vodo, s katero se poda proti domu. Orel ga ponese nazaj, kjer je berača pustil. Beraču se mladenič dostojno zahvali za pomoč, ta osupnjenemu Ivanu zgine izpred oči.

(Konec prih.)

Smešnica 28. Dva fanta sta se stepla. Ko večji slabejšega podere in ga začne strašno nabijati, prosi ga oni rekoč: „Le pusti me; če me ubiješ, precej te grem tožit in ječa ti je gotova“.

Razne stvari.

(K odborovi seji družbe duhovnikov), ki se bode obhajala dne 17. julija ob 11. uri predpoldne v kn. šk. pisarni, se vljudno vabijo čč. gg. odborniki. Predstojništvo.

(Slov. paralelke.) Na c. kr. gimnaziji v Mariboru se vrši vpisovanje v prvi razred slov. paralelke v sredo, dne 15. in četrtek 16. julija dopoldne od 9. ure naprej, izpraševanje vpisanih pa se godi potem od 2. ure popoldne.

(Državni zbor.) Poslanec M. Vošnjak je predlagal v državnem zboru, naj bi vlada dopustila sejati tobak na toriščih, kjer je trtna ušica vkončala trsje. Minister za državne finance, dr. Steinbach je na to sedaj odgovoril, da bi vlada zoper to ne bila, ko bi bila tla za tobak, toda on ne upa veliko, da bi bila tla na večih krajih za to.

(V spomin) dr. Janezu Bleiweisu vit. Trsteniškemu se bode v nedeljo, dne 12. julija 1891. leta v Ljubljani pred škofijo na hiši števil. 16, v kateri je umrl dne 29. novembra 1881. leta, odkrila spomeniška plošča. K tej slavnosti vabi vsa narodna društva

Odbor „Pisateljskega društva“.

(Na znanje.) Ker je bil današnje številke rokopis že v rokah stavca, ko smo dobili

stenografični zapisnik državnega zbora, moremo še le v prihodnji številki prinesiti izvrstni govor g. Fr. Robiča, drž. poslanca volilne skupine Mariborske. Dnes rečemo le toliko o njem, da so ga v drž. zboru pazljivo poslušali in so na konci g. govorniku poslanci čestitali.

(Bralno društvo) se je v Kostivnici osnovalo, katero naj katoliško narodno zavest vzbuja, pa tudi v gospodarstvenih rečeh vedno bolj ubožanemu ljudstvu svetuje, pomaga s koristnimi časniki in knjigami, in podučnimi nauki. Bog daj mlademu društvu obilno uspeha!

(Vabilo.) Podružnica sv. Cirila in Metoda za Škofjovas in okolico ima v nedeljo dne 12. julija ob 4. uri popoldne pri Mastnaku (Várošniku) v Ljubecni svoj letni glavni zbor. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Slavnostni govor. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Volitev novega odbora. 6. Volitev odposlanca h glavnemu zboru v Kamnik. 7. Nasveti. Po zborovanju prosta veselica. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

(Kresovi.) Da se naš narod prebuja, to se vidi od leta do leta, kajti toliko kresov, kakor letos še niso pred Ciril in Metodovim praznikom v Savinjski dolini videli; samo na planini, imenovani „Golte“, nad Mozirjem so jih v Braslovčah blizo dvajset naštel. Trije so goreli v Šentjurskih hribih, eden nad Grižami, drugi nad Celjem in tretji v Šentandrejskih gričih.

(Promet) v prvem polletju, t. j. od 1. januarja do zadnjega junija t. l., so znašale vloge pri Vitanjski posojilnici 14.141 fl., odana posojila pa 10.827 fl.

(Vihar.) V nedeljo, dne 5. julija popoldne ob 2. uri se je na južnem delu Pohorja stemnilo nebo, razsajal hud vihar ter je naletavala toča. Veliko škode pa je naredila toča po severnem delu Novocerkovske župnije, deloma v Vitanjski župniji (Brezen in Bukova gora) in po Straniški župniji. Pravijo, da je segla tudi na Zreče in Frankolovo.

(Strelna udarila) je dne 6. junija t. l. v poslopje Antona Podgorelea v Badličanih pri Središči. Poslopje je bilo zavarovano pri „Slaviji“, katero zastopa g. Maks Robič v Središči, ter mu je „Slavija“ škodo v popolno zadovoljnost že izplačala.

(Pod kolo) je prišel dne 22. junija Matej Lukač pri žagi na Dreti v Št. Martinu pri Gornjem Gradu. Se ve, da ga je kolo zdrobilo, predno mu je človek mogel priti na pomoč.

(Pri srečkanji) novega posojila štajarske dežele, katero se je vršilo dne 1. julija v Gradci, so potegnili številko 99 in na nji je bilo vložnih 3000 gld. Ta denar se torej izplača v Gradci ali na Dunaji dne 1. oktobra.

(Strelna) ubila je dne 26. junija v neki opekarnici pri Gradci delalca, otroku pa, ki ga je držal v rokah, ni strela ničesar prizadela.

(Umrl) je v Gradci dr. France Zupancič, c. kr. polkovni zdravnik v Liebenavi pri Gradci. Bil je doma s Ponikve.

(Trtna ušica.) Kakor se nam piše, zasledili so neki trsno ušico že tudi v občinah Hermanec in Veličane v ljutomerskih gorica.

(Nov denar) dobimo v malem času in sicer na mesto 4 krajcarjev, ki so iz bakra, kuje se tak za 5 krajcarjev iz nikla.

(Za slov. dijake) daroval je g. dr. Fel. Ferk, zdravnik in hišni posestnik v Mariboru, 20 gld. Bog plati!

(Ubežala) sta iz ječe c. kr. okr. sodnije v Mariboru Eric Koren, doma iz Orehove vasi in Jožef Cajzek iz Rogatca.

(Ubila) je dne 26. junija strela Lovrenca Stefanič in Leno Cvirik v Pretreži pri Poličanah, ob enem je vpepelila gospodarsko poslopje Martina Krhlanjka.

(Za družbo duhovnikov) so meseca junija vplačali čč. gg. Podhostnik 70 gld. (ustn. in letn. dopl.), Cinglak 11 gld., Vrlič 5 gld. (letn. plč. do l. 1892), Zupanič 3 gld., Stanjko Ivan 1 gld. (letn. plač. do l. 1893).

Loterijne številke:

Gradec 4. julija 1891	1, 16, 2, 76, 23
Dunaj " " "	18, 21, 44, 4, 60

Naznanilo.

Občina Gornjigrad naznanja, da se je vsled odloka vis. c. kr. namestnije od 22. novembra 1890 št. 25.589 **kramarski in živinski sejem** v Gornjem gradu, preložil od 6. februarja na **25. julija**, t. j. na dan **sv. Jakoba**. K obilni udeležbi vabi

Županstvo trg Gornjigrad, dne 5. julija 1891.
Župan: Jože Krajnc.

Viničar (Vincilir)

koji je v vsakem vinogradarskem poslu izurjen, oženjen in brez otrok, se sprejme.

Ponudbe se naj pošiljajo V. Lovrenčiču v Zagrebu. 1-3

Protin, revma,

trganje po udih, izpadanje lasov, ohromenje, boleznii v želodci in živcih se ne odstranijo s skrivnostnimi zdravili, temveč z mojim iz močnega, planinskega vina destiliranim **konjakom**, kateri se je poskusil kot najboljši duha in telo okrepcajoče in čedno delujoče zdravilo. Steklenica 1 fl. 20 kr. 4 steklenice se franko pošiljajo. Se dobijo le naravnost pri 14

Benediktu Hertl, graščaku v Goliču pri Konjicah.

Oznanilo.

Podpisani se najtopleje priporoča č. gosp. duhovnikom za razna dela na zvonikih, t. j. pokrivanje streh na razne načine, kakor z bakrom, s kamenitimi ploščami itd. Najceneje popravljam in barvam zvoniške strehe. Ako kdo želi, pridem na svoje stroške si dela ogledat. Veliko spričeval o dobro in cenó izvršenem delu imam od č. g. duhovnikov.

Josip Kramberger,

zvoniški delavec 1-2
pri sv. Ani v Slov. goricah, pošta: Mureck.

Zahvala.

Ogersko-francosko zavarovalno društvo (Franco-Hongroise) mi je škodo po strelji storjeno na mojem gospodarskem poslopji, v tako ugodni meri po svojem zastopniku g. J. Malenšek v Oplotnici, izplačala, da ne morem opustiti javne zahvale imenovani družbi ter je priporočam po najboljši vesti v zavarovanje.

Pri sv. Kunigundi na Pohorju,
dne 24. junija 1891.

Janez Črešnar.

Sredstvo
zoper

živinsko kugo,
šen pri svinjah,
muhe v hlevih,
vsakovrstni mrčes,
gnjilobo in otrpnjenje lesa,
domačo in zidno gobo,
mokra zidovje,

je edino le izvrstni

Barthel-ov izvorni carbolineum,

ki da lesu 3—4kratno trpežnost in lepo rdečkasto barvo. Pregled brezplačno. 5 kgr. po pošti fl. 1.50,
100 kgr. 16 gld. iz Dunaja.

Stroški mali — korist tisočerna.

Kakovost nepresežljiva.

Mihael Barthel in drug,
na Dunaji X., Keplergasse 20.

(Ustanovljena 1781.) 6-10

Dopisuje se slovensko.

Velika žganjarija R. Wieser-ja
v Hočah (Kötsch)

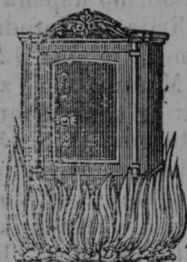
prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico. 12

Službo išče 40-letna oseba, katera zna dobro kuhati in gospodariti. Več pové upravnistvo tega lista.

Karl Pirch-ova

ključarska delavnica

Maribor, grajske ulice (Burggasse) št. 28

priporoča
proti vlamu in ognju
varne blagajnice,
kakor tudi svoje
škrinjice (kasete)
in proti vlamu zavarovane
ključanice
na najboljši način izdelane,

isto tako **dverne zapore,** brezhrupne,
posebno za vhodna vrata.

Vsprejemlje vsakovrstna ključarska dela,
streluvođe, hišne telegrafe itd. itd. 14 20

Nizka cena. Vestno delo.

Gasilnice

vsakovrstne velikosti in stroja, s pristopnimi ventili, najizvrstnejše delane, in velike moči za brizganje, prilične srenjam, mestom, trgom in njihovim gasilnim društvom.

Brizgalnice

na kolesih, nosljah, v putah za vrte, **Vodonosnike** razne sestave, najboljše cevi iz konopnine, gumija, za sesavanje vode ali za napeljavanje vode, dalje vretenice in tehtnice za ove cevi, kakor tudi drugo

orodje gasilcem potrebno

priporočuje po najnižjej ceni proti 5letnemu poroštvu

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja

v Ljubljani.

Srenjam in gasilnim društvom dovoli se plačevanje v rokih. Podrobne cenilnice dopošilja brezplačno in franko. 3